

ЕФЕКТИВНІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО ВИПУСКНИКА

А Висвітлюється проблема впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес сучасної школи, яка вимагає самовдосконалення, співпраці з ВНЗ, самоосвіти, системності роботи, наукових досліджень, інтенсифікації навчально-виховного процесу, особистого прикладу вчителя. Дається перелік нових ефективних педагогічних технологій для формування креативної компетентної особистості, здатної трансформувати отримані знання в життя.

Ключові слова: інноваційні технології, креативна компетентна особистість, інтенсифікація.

Актуальність теми дослідження. В умовах модернізації системи освіти перед школою постає завдання підвищення якості освітніх послуг, активізації компетентнісного підходу до навчання. Україна як європейська за своєю цивілізаційною належністю нація у своєму поступі має спиратися на європейську людиноцентричну систему цінностей. Грабовський колись писав: «Ми маємо бути європейцями на ґрунті українському». Бо ж у європейському світогляді освіта, інтелект, професіоналізм, соціальна адаптованість, безперечно, визначаються головною складовою національного багатства та основним ресурсом соціально-економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень публікацій. До проблеми педагогічної інноватики зверталися науковці: Л.М. Ващенко, Л.І. Даниленко, В.П. Делія, М.В. Кларін, Н.І. Клокар, О.Г.Козлова, В.С. Лазарев, В.І. Луговий, О.В. Попова, М.М. Поташник, Т.М. Сорочан, Н.Р. Юсуфбекова та ін. Реалізація концептуальних положень, їхніх праць сприяла становленню навчальних закладів нового типу, формуванню інноваційного способу діяльності керівників, утвердженню поряд із традиційними, альтернативних педагогічних концепцій і систем. Поділяємо точку зору даних науковців щодо впровадження тих чи інших інновацій, які є актуальними та перспективними для функціонування навчального закладу.

Концепція життєтворчості, що розроблена, зокрема, такими представниками сучасної філософської та психолого-педагогічної думки як Л.В. Сохань, І.Г. Єрмаков, І.Д. Бех, Ш.А. Амонашвілі, М.Н. Ануфрієва, Б.С. Гершунський, І. Погоріла містить такі взаємопов'язані поняття: «життєвий шлях особистості», «стиль життя», «життєва компетентність» «життєвий проект» тощо.

Основний зміст. Метою нашої школи є створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації учнів, формування покоління, здатного навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства, сприяти консолідації української нації, інтеграції України в європейський і світовий простір як конкурентоспроможної і креативної нації.

А для цього потрібні інноваційні педагогічні технології, адекватні модернізаційним викликам.

Нині перед учителем постає нелегке завдання: як зацікавити учнів, як зробити, щоб урок був не рутинним, а життєтворчим?

Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається

урок. Тому кожен із нас знаходиться у творчому пошуку найефективнішого досягнення мети.

Ефективність впровадження інноваційних технологій залежить і від заохочення, самовдосконалення, співпраці з ВНЗ, самоосвіти, системності роботи, наукових досліджень, інтенсифікації навчально-виховного процесу, особистого прикладу вчителя. Саме завдяки впровадженню в навчально-виховний процес інноваційних технологій легше виявити здібності, нахили, обдарування учнів.

Основа роботи з дітьми становить також і фуркація (виявлення здібностей і розподіл їх за рівнем освітньої підготовки, інтересами, потребами і нахилами здібностей учнів із метою їхньої обґрунтованої орієнтації).

Життєвий шлях особистості як узагальнені уявлення про мету та зміст її творчого самоздійснення передбачає засвоєння певного стилю життя як усталених форм поведінки, спрямованих на самозбереження та самореалізацію, відкритість новому досвіду та культуротворчу спрямованість діяльності. Своєю чергою останній фомується на засадах компетентного ставлення особистості до життя як вирішеної потреби у самопізнанні та саморозумінні, осмисленому розв'язанні внутрішніх і міжособистісних суперечностей, відповідальному та критичному ставленні до своїх дій, налаштованості на конструктивне спілкування з іншими особистостями. Одночасно оволодіння основними складовими життєвої компетентності неможливе без навичок проектування свого життя як усвідомленої організації психологічного часу, розуміння напрямку свого життєвого шляху, меж і можливостей творчої самореалізації, адекватної самооцінки, високої моральної та духовної культури.

Школа життєвої компетентності стала практичною формою реалізації ідей життєтворчості. Її створення обумовлене як соціокультурними чинниками, тобто потребами у формуванні особистості, здатної до мобілізації отриманих знань і вмінь у реальній життєвій ситуації, так і необхідністю оновлення змісту сучасної освітньої системи. Освіта сьогодні повинна виконувати роль випереджального чинника соціального розвитку, а й також попереджати ті негативні впливи, які супроводжують сучасний науково-технічний прогрес. Як українське суспільство, так і людство загалом і переживає зараз низку системних криз, пов'язаних зі зміною наукової та суспільної парадигм життя, що обумовлені нагальною потребою вирішувати глобальні екологічні проблеми, викоринювати прояви соціальної

несправедливості та економічної нестабільності. Тому змістовною характеристикою шкільного середовища стає підготовка дитини до життя у нестабільному та швидко змінюваному світі, вироблення певних захисних механізмів, навчання самостійно та творчо вирішувати життєві проблеми.

Одночасно, на наш погляд, розуміння поняття життєтворчості лише у контексті формування конкурентоспроможної, гнучкої та мобільної до соціальних змін особистості значно звужує його зміст, позбавляє того гуманістичного потенціалу, що закладений у ньому. Життєтворчість необхідно розглядати як основу загального проекту самостановлення людства, його конструктивно-перетворювальної місії.

Життєтворчість як вища форма виявлення творчої природи дитини сприяє активному вибору нею стратегії власного життя, розробленні життєвих планів, реалізації її індивідуального життєвого проекту. Тому головною метою школи життєтворчості стає створення умов для активної соціальної діяльності учнів на засадах проектування механізмів її реалізації.

Становлення школи життєтворчості – це момент біфуркації вітчизняної системи середньої освіти, час визначення оптимального варіанту її розвитку та функціонування в майбутньому. Це нагода консолідувати, посилити здобутками теорії життєтворчості та реалізувати позитивний потенціал, накопичений століттями існування школи. Це шанс позбутися від вад і негараздів традиційної школи, які гальмують розвиток середньої освіти.

Ян Коменський вважав інтерес основою навчання, адже оригінальна форма навчання допомагає уникнути одноманітності, шаблонності, сприяє ширшому застосуванню ефективних методів і прийомів засвоєння учнями нових знань і формування у них творчих здібностей.

Саме така модель інтерактивного навчання, в основу якої покладена ідея Рівіна «навчаючи інших, навчайся сам», набагато збільшує пізнавальну самостійність учнів, мотивує потребу самовдосконалення, самовираження. Тому інтерактивні форми і методи добре «приживаються» у нашій роботі.

Одним зі шляхів удосконалення змісту, форм, методів і засобів навчання є інтенсифікація навчання, що передбачає по-новому структурований зміст, запровадження сучасних інформаційних технологій, які зумовлюють формування пізнавальних інтересів, глибше сприйняття й розуміння теоретичного матеріалу. Розроблення комп'ютерних технологій навчання є необхідною умовою інформатизації освіти, мета якої – забезпечення доступності знань для кожного члена суспільства; розвиток інтелектуальних і творчих здібностей учнів на основі індивідуалізації навчання, інтенсифікації начального процесу.

Метод проектів сприяє забезпеченню умов для розвитку індивідуальних здібностей і нахилів дитини, вчить творчо мислити та інтелектуально вдосконалюватися. Він орієнтує учнів на самостійну, парну чи групову діяльність та активізацію навчання, при цьому реалізується творчий підхід до розв'язання певної проблеми.

Проект – це вид творчої діяльності учнів, який включає їх досвід, уяву, знання і велике бажання поділитися ним з іншими людьми.

Учень 11-А класу *Бровчук Віталій* обдарований,

творчий, уже протягом семи років бере участь у конкурсі обдарованих дітей, має багато власних доробок. Віталій створює свої власні шедеври, казки, фантастичні розповіді, оповідання про тварин, природу. Він написав дослідницьку роботу на тему «Я – українець і цим вельми пишаюсь». Широко розкрив історію становлення і створення незалежної України, велич і красу сучасної України та багатство і мальовничість рідного краю – Гуцульщини.

Голюк Віталій – учень 10-А класу написав роботу «Учень XXI століття» і в Міжрегіональному конкурсі обдарованої учнівської молоді посів III місце. Учень відобразив різні сторони життя і навчання сучасного підлітка, їхні проблеми і непорозуміння, інтереси і захоплення, шкідливі звички.

Школярі вміють орієнтуватися в потоці інформації, аналізувати її, узагальнювати, зіставляти факти, робити висновки, що допоможе легше пристосуватися до подальшого життя, правильно обрати майбутню професію.

На уроках учні не тільки вивчають творчість відомих англійських письменників, а також мають змогу проявити свої літературні здібності, складаючи вірші або випробувати себе у ролі перекладача поезії.

Учні 7-А класу обмінюються проектами з друзями-поляками: «Розповідь про себе», «Наша школа», «Свята України».

Працюючи в школі, помічаємо, що діти краще сприймають навчальний матеріал, коли самі виступають у ролі вчителя. Взагалі-то вчитель відіграє на уроці роль диригента, який непомітно, невимушено направляє дітей у потрібне русло, а не насаджує свої ідеї та шляхи їхнього розв'язання.

У нашій школі створено банк даних «Обдарованість» за методикою Хаана і Кафа, його структура має такі напрями: загальноінтелектуальна, академічна, наукова, творча, художня.

Для виявлення та розвитку обдарованості, розроблена програма «Обдаровані діти», основним завданням якої є формування компетентної конкурентоспроможної особистості, здатної трансформувати отримані знання в життя.

Ми обрали для роботи наступні ефективні, з нашої точки зору, методи та заходи психолого-педагогічної підтримки діяльності школярів: спонукання до пошуку альтернативних вирішень проблеми, створення проблемної ситуації, яскравих наочно-образних уявлень, заохочення, виконання творчих завдань, створення ситуації взаємодопомоги та ситуації успіху.

У нашому навчальному закладі створена Почесна книга школи-колегіуму. Вона покликана стати почесним реєстром учнівської громади, яка своїми досягненнями та активною життєвою позицією сприяє підвищенню авторитету та престижу школи серед навчальних закладів району, області, України.

Учні, імена яких внесено до Почесної книги, отримують іменні сертифікати.

Почесна книга включає такі номінації:

Інтелектуальна еліта школи-колегіуму

– призери Всеукраїнських олімпіад;

– МАН;

– стипендіати районного, обласного, всеукраїнського рівнів.

Лідери року

– найкращі представники учнівського самоврядування.

Творче сузір'я.

– призери районних, обласних, всеукраїнських конкурсів, акцій, рухів.

Кращі спортсмени.

Матеріальна база школи неабияк сприяє підвищенню і розвитку інтелектуальних творчих здібностей. У нашій школі-колегіумі функціонують три кабінети інформатики (42 комп'ютери), мультимедійна дошка, 13 мультимедійних проекторів, створено локальну шкільну мережу, що дозволяє учням мати вільний доступ до Інтернету; у 12 кабінетах є комп'ютери, які сприяють якісній підготовці до уроків учителів і учнів.

100% учителів пройшло навчання за курсом «Microsoft® із цифрових технологій» і отримало сертифікати;

38 учителів пройшли курси «ІнтерКолегія» в рамках спеціального Європейського проекту навчальних курсів з інформаційних технологій для мережі Києво-Могилянських колегіумів;

3 вчителів мають сертифікати «Інтел».

Переконані, що тільки творчий учитель виховає творчого учня.

На загальнонаціональний конкурс зі створення електронних освітніх ресурсів «Відкритий світ» представила свої методичні розробки уроків: Маркевич Є.Г. Українська література. Б. Харчук «Планетник». Роздуми про сенс людського життя, моральний вибір кожної людини.

Учасниками I Всеукраїнського конкурсу «Творчий вчитель – обдарований учень», який оголосили Національна академія педагогічних наук України, Інститут обдарованої дитини НАПН України, Івано-Франківський регіональний центр обдарованої дитини, стали:

Крутофіст І.М. – представила 4 навчальних проекти з фізики;

Крутофіст В.М. – проект з образотворчого мистецтва та авторську програму з художньої різьби по дереву;

Сахро І.М. – урок-проект з англійської мови;

Соломійчук О.О. – урок-проект з української літератури за творами письменників рідного краю.

У журналі «Відкритий урок: розробки, технології, досвід» опубліковано методичні розробки таких учителів: Чурко В.Д., Чурко Т.В., Маркевич Є.Г., Кричун М.І., Чурко Р.П., Ясінська М.П., Пучко Л.Я., Стеф'юк О.Д., Шкрібляк Я.М.

Також доробки наших педагогів уміщено у збірниках ОІППО ГУОН Івано-Франківської області «Ідеї. Пошуки.

Знахідки»: Радиш О.Ю., Пучко Л.Я., Кричун М.І., Сахро І.М., Чурко Т.В., Маркевич Є.Г., Ясінська М.П., Крутофіст В.М., Симолюк С.М.

На сайті вчителів початкових класів «Урок» розміщено інтегрований урок Чурко Т.В.

Нині, крім запровадження нових прогресивних методик, треба змінити саму ідеологію навчання і виховання. Головне – навчити дитину вчитися й переконати її в тому, що вона сама визначає свою долю.

Працюючи в школі, переконуємося, що діти краще сприймають навчальний матеріал, коли самі виступають у ролі вчителя. Взагалі-то вчитель відіграє на уроці роль диригента, котрий непомітно, невимушено направляє дітей у потрібне русло, а не насаджує свої ідеї та шляхи їхнього розв'язання.

Учі ефективніше вчать, коли цінуються їхні знання та спроможність щось зробити, а також, коли вони здатні проаналізувати власний досвід і поділитися ним у комфортному для них середовищі.

Висновок. Поєднуючи в собі велику любов до справи й до учнів, ми, вчителі, намагаємось створити для кожного оптимальні умови навчання, тим самим формуємо в них потребу вчитися, раціонально працювати, розвивати своє мислення, мовну активність, проявляти творчість і самостійність у виконанні поставлених завдань. Саме створені вчителем особистісно зорієнтовані ситуації, коли учень співвідносить цілі, вибирає способи розв'язання завдань, коригує, контролює та оцінює свій проект, що обговорюється в групі, творчо осмислює матеріал, допомагають виявляти здібних, талановитих, обдарованих дітей.

Засвітити вогник інтересу в очах дитини, зробити навчання посильним і радісним непросте завдання для кожного вчителя. А щоб бути хорошим учителем, треба любити те, чого навчаєш, і любити тих, кого навчаєш.

Список використаних джерел

1. Ельнікова, Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: монографія / Г.В. Ельнікова. – Київ: ДАККО, 1991. – 303 с.
2. Кремень, В. Г. Управління якістю вищої освіти: теорія, аналіз і тенденції розвитку: монографія / В.Г. Кремень. – Київ: Педагогічна думка, 2007. – 519 с.
3. Маслов, В. И. Теорія методики педагогічного керівництва непрерывним підвищенням кваліфікації керівителів шкіл: учеб. пособ. / В.И. Маслов. – Київ: ДАККО, 1990. – 259 с.
4. Олійник, В. В. Наукові основи управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти: монографія / В.В. Олійник. – Київ: Міленіум, 2003. – 594 с.
5. Сорочан, Т. М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика: монографія / Т.М. Сорочан. – Луганськ: Знання, 2005. – 384 с.

Дата надходження авторського оригіналу до редакції: 20.10.2014

Радиш Е.Ю. Эффективные внедрения инновационных технологий обучения как составная часть формирования компетентного выпускника.

А Освещается проблема внедрения инновационных технологий в учебно-воспитательный процесс современной школы, который требует самосовершенствования, сотрудничества с вузами, самообразования, системности работы, научных исследований, интенсификации учебно-воспитательного процесса, личного примера учителя. Дается перечень новых эффективных педагогических технологий для формирования креативной компетентной личности, способной трансформировать полученные знания в жизни.

Ключевые слова: инновационные технологии, креативная компетентная личность, интенсификация.

Radysh O. Yu. The effective implementation of innovative learning technologies as a basic part of the competitive graduate's formation.

С The article deals with the problem of innovative technologies introducing in the educational process of modern school that requires improvement, collaboration with universities, selfeducation, systematic work, research, intensification of the educational process, the personal example of the teacher. We give a list of new and effective pedagogical techniques for the formation of a competent creative personality, able to transform this knowledge into practice.

Key words: innovative technologies, creative competent person, intensification.